

Sygn. akt : VU 1389/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Solecka

Protokolant: Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 26 czerwca 2012 roku

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 26 czerwca 2012 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. M. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 21 czerwca 2012 roku.

Sygn. akt VU 1389/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. M. prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawczyni nie spełnia warunku wymienionego w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych, ponieważ do dnia rozwiązania stosunku pracy udowodniła 29 lat, 2 miesiące i 28 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 9 miesięcy i 10 dni okresów nieskładkowych – łącznie 32 lata i 8 dni zamiast wymaganych 35 lat takich okresów.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni M. M. wskazując, że staż pracy do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy wynosi 35 lat, 5 miesięcy i 12 dni. Wnosiła o uzupełnienie stażu uwzględnionego przez ZUS poprzez doliczenie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia, tj. 23.05.1975r.-17.09.1978r., kiedy to codziennie wykonywała prace związane z produkcją roślinną i zwierzęcą.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podtrzymał argumenty zawarte w treści zaskarżonej decyzji. Wskazał, że nie uznał okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców z uwagi na fakt nauki w szkole ponadpodstawowej, do której wnioskodawczyni dojeżdżała codziennie ponad 20 km, co uniemożliwiało jej codzienną stałą pracę w gospodarstwie. Nie uznał także okresu pracy na umowę zlecenia od 24.09. do 24.10.2007r. z uwagi na brak składek ZUS.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

M. M.urodzona (...) posiada 32 lata i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych uznanych za udowodnione przez O/ZUS w L..

W okresie od 23 maja 1975r. do 17 września 1978r. wnioskodawczynie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców o powierzchni 5,14 hektarów położonym w M. Jej ojciec zmarł, kiedy była miała ok. 10 lat. W gospodarstwie uprawiane były ziemniaki, żyto, kapusta, truskawki, ma inwentarz składały się: 4 krowy, kury, koń, 6-10 świń. Wnioskodawczynie uczęszczała do szkoły – Liceum Ogólnokształcącego w S.. Uczyła się tam do końca roku szkolnego 1977/1978. Wówczas w gospodarstwie mieszkała ona, jej brat i mama, która chorowała. Do jej obowiązków należało dojenie bydła, karmienie drobiu, latem zajmowała się uprawą ziemi, zimą nosiła wodę dla bydła ze studni, zmieniała siano jako ściólkę, karmiła bydło. W tym okresie z mleka robili sery i masło, które sprzedawali również sąsiadom. Pomagali też sąsiadom w zbiorach w zamian za ich wzajemną pomoc w ich gospodarstwie. Szkoła była oddalona o 15km + 4km dojeżdżała rowerem. Autobus jechał 20 minut w jedną stronę. Po powrocie do domu ubezpieczona pracowała w polu, uczyła się w godzinach 21-22.00. Zimą obrządzała inwentarz, odgarniała śnieg. Latem pracowała w gospodarstwie ok. 8 godzin, zimą ok. 6-7 godzin.

Pierwsze zatrudnienie podjęła od dnia 18 września 1978r. w (...) Zakładach (...) w C. po ukończeniu Liceum.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców wynosił 3 lata, 3 miesiące i 25 dni, co łącznie z okresami uznanymi przez organ rentowy daje 35 lat, 4 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W okresie od 11 kwietnia 2011r. do 17 grudnia 2011r. M. M. była zatrudniona w PPHU (...) s.c. L. i M. T.. Stosunek pracy został rozwiązany na skutek wypowiedzenia złożonego przez pracodawcę z upływem okresu wypowiedzenia (art. 30 § 1 pkt 2 kodeksu pracy). Przyczyną rozwiązania umowy były względy ekonomiczne dotyczące zakładu pracy – likwidacja stanowiska pracy.

Wnioskodawczynie była zarejestrowana jako bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w L. i pobiera zasiłek z tytułu pozostawania bez pracy w okresie od 19 grudnia 2011r. do dnia 20 czerwca 2012r. W okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła propozycji zatrudnienia.

Dowody:- dokumenty w aktach ZUS: t. II: świadectwo pracy, k. 15, pismo PPHU (...), k. 16, zaświadczenie PUP z 21.06.2012r., t. I: zaświadczenia Urzędu Gminy, k. 27-29, zaświadczenia Urzędu Miejskiego, k. 31-33, zaświadczenie Zespołu Szkół w S., k. 35, świadectwo pracy, k. 37,

- przesłuchanie wnioskodawczynie, k. 15v-16,

- zeznania świadka E. D., k. 33v,

W dniu 21 czerwca 2011r. ubezpieczona złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne wraz z zaświadczeniem PUP w L. o okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych wystawionym w tym samym dniu.

bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn. Za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z

przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (ust. 2). Świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (ust. 3).

Poza sporem było, iż wnioskodawczyni na dzień złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne przez okres 6 miesięcy pobierała zasiłek dla bezrobotnych, nadal była zarejestrowana jako bezrobotna, a w okresie pobierania zasiłku nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, zaś wniosek o świadczenie złożyła w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Bezsporne pomiędzy stronami było również spełnienie przesłanki dotyczącej trybu rozwiązania umowy o pracę. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za przyczyny dotyczące zakładu pracy uważa się rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami Kodeksu pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników. Przyczyny niedotyczące pracowników wynikają z ustawy z 13.03.2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844 ze zm.). Uważa się za nie przyczyny ekonomiczne, organizacyjne, produkcyjne lub technologiczne powodujące konieczność dokonania tzw. zwolnień grupowych przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 20 pracowników (por. art. 1 ust. 1 tej ustawy). W wypadku pracodawcy zatrudniającego mniejszą ilość osób (do którego nie mają zastosowania przepisy ustawy z 13.03.2003 r.) za "przyczyny dotyczące zakładu pracy" należy uważać takie same powody, jak wskazane powyżej. Jednoznacznie wskazuje na to określenie "z tych przyczyn" użyte w art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. a ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Oznacza to, iż rozwiązanie stosunku pracy jedynie z takich przyczyn uzasadnia przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z 30.04.2004 r. Nie ulega wątpliwości, że rozwiązanie stosunku pracy w wypadku M. M. nastąpiło z tych przyczyn, tj. z powodu likwidacji stanowiska pracy. Organ rentowy nie kwestionował sposobu rozwiązania tego stosunku pracy. Niewątpliwie zatem w dniu 17 grudnia 2012r. doszło do rozwiązania stosunku pracy łączącego ubezpieczoną z PPHU (...) s.c. z przyczyn nie dotyczących pracownika - likwidacji stanowiska pracy (art. 30 § 1 pkt 2 k.p.) i w dacie tej wnioskodawczyni pozostawała w opisanym stosunku pracy od ponad 6 miesięcy.

Spór dotyczył jedynie kwestii posiadania przez wnioskodawczynię wymaganego okresu 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Sąd uznał, że do uwzględnionych przez organ rentowy okresów składkowych i nieskładkowych należy doliczyć sporny okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczeniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 01 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W postępowaniu sądowym okresy te mogą być wykazywane przez ubezpieczonego przy pomocy wszelkich dostępnych w tym procesie środków dowodowych. Wprawdzie zgodnie z regulacją § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10 poz. 49 z 1983r.), środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia (ust. 1). Nie ulega jednak wątpliwości, że w niniejszym postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia odwołania do Sądu te ograniczenia nie obowiązują, w szczególności z tego względu, że przepis dotyczy wyraźnie okresów zatrudnienia, co do których istnieje ustawowy obowiązek ich dokumentowania przez pracodawcę, a co ze swej istoty nie może dotyczyć pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym. W takim przypadku regułą będzie ustalanie potrzebnych okoliczności właśnie w oparciu o zeznania świadków, a dokumenty będą wykorzystywane w zasadzie jedynie w zakresie stwierdzającym tytuł prawny do gospodarstwa danej osoby, kwestię zameldowania w tym miejscu, powierzchnię gruntów itp.

Wyżej cytowany przepis art. 10 ustawy emerytalnej dopuszcza zatem zaliczenie do stażu pracy - przypadających przed dniem 01 stycznia 1983 r. - okresów pracy w gospodarstwie rolnym - po ukończeniu 16 roku życia. Jednakże dopuszczalność uwzględnienia tych okresów należy ocenić poprzez wymóg wykonywania takiej pracy przez osobę ubezpieczoną w wymiarze nie niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy. W tej kwestii jednolite stanowisko zajmuje Sąd Najwyższy, który m.in. w wyroku z dnia 19 grudnia 2000r. (sygn. II UKN 155/00, OSNP 2002/16/394) wskazał, że przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych. Podobnie w wyroku z dnia 18 marca 1999r. (II UKN 528/98 OSNAP 2000/10/399) podtrzymany został pogląd przedstawiony w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 07 listopada 1997r. (II UKN 318/97 - OSNAPiUS z 1998 r., nr 16, poz. 491) i z dnia 13 listopada 1998r. (II UKN 299/98 - OSNAPiUS z 1999 r. nr 24, poz. 799), iż wykonywanie przez domownika w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy, nie może być traktowane jako okres składkowy. „Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000r. II UKN 535/99 OSNAP 2001/21/650).

Na podstawie przesłuchania wnioskodawczynie, zeznań świadka oraz zaświadczeń Urzędu Gminy w A. i Urzędu Miejskiego w C. Sąd uznał za udowodniony fakt posiadania przez rodziców wnioskodawczynie gospodarstwa rolnego w miejscowości M. o pow. 5,14ha oraz przyjął, że M. M. w spornym okresie zamieszkiwała na stałe w gospodarstwie rolnym rodziców. Miała zatem możliwość codziennego wykonywania prac rolniczych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

Z dowodów w postaci zeznań świadka, przesłuchania wnioskodawczynie oraz zaświadczenia Zespołu Szkół w S. - dopuszczonych jako dowód w sprawie - również jednoznacznie wynika, iż M. M. jako domownik - po ukończeniu 16 roku życia - w gospodarstwie rolnym pracowała stale, codziennie i co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy. Na szczególną uwagę w tym zakresie zasługuje, w ocenie Sądu, treść przesłuchania wnioskodawczynie, która pozostaje w spójności z zeznaniami świadka E. D.. Z dowodów tych jednoznacznie wynika, iż ubezpieczona - w spornym okresie - pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców prowadzonym w istocie przez jej matkę (ojciec zmarł wcześniej). Oprócz niej w gospodarstwie - w spornym okresie - pracował jedynie jej brat. Uwzględniając rozmiar prowadzonej działalności rolniczej i zakres obowiązków Sąd uznał za wiarygodne, iż M. M. pracowała w nim codziennie co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy oraz że jej praca miała charakter stały. Praca wykonywana przez wnioskodawczynię - w spornym okresie - w gospodarstwie rolnym rodziców nie miała, w ocenie Sądu, charakteru pomocy doraźnej, okazjonalnej lub dorywczej. Również nauka w Liceum Ogólnokształcącym w S. nie uniemożliwiła jej wykonywania pracy w gospodarstwie w wymiarze pozwalającym na zaliczenie jej do okresów składkowych, gdyż dojazd do szkoły zajmował jej łącznie jedynie około 2 godzin. Po zajęciach lekcyjnych ubezpieczona rozpoczynała pracę w gospodarstwie rolnym, pracowała przez kilka godzin (latem ok. 8 godz., zimą - 6-7 godz.), uczyła się późnym wieczorem. W każdym razie obowiązki szkolne zajmowały jej tyle czasu, by mogła codziennie poświęcić co najmniej

4 godziny na prace w gospodarstwie (w polu, przy obrządku inwentarza żywego, czy w pracach przydomowych). Więcej pracy było oczywiście w dni wolne od nauki, a szczególnie w okresie wakacji, w czasie których jest bardzo dużo ciężkich prac polowych.

Tym samym sporny okres należało na zasadzie art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w zw. z art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z FUS doliczyć do uwzględnionych przez organ rentowy okresów składkowych i uznać, że - po uwzględnieniu 3 lat, 3 miesięcy i 25 dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców - wnioskodawczynie wykazała posiadanie co najmniej 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych

Wobec powyższego wnioskodawczynie spełnia wszystkie przesłanki określone w przepisach art. 2 ust. 1 pkt 5 oraz ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Tym samym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawczynie prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 21 czerwca 2012r., tj. od złożenia wniosku.